

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- Större samarbetsområden för kommunernas landsbygdsförvaltningar
- Kan man marknadsföra en hel region framgångsrikt?
- Både vedklyvaren och turisten behövs på landsbygden – framtidssnack på HSSL:s hemsida
- Skolnätproblematiken i YTR:s nätkolumn
- Finlandssvenska landsbygdsriksdagen bör bli byarnas parlament! – närdemokratien under lupp 2010
- Läs även detta: **Bredbandsbeslutet på en megabits förbindelse åt alla finländare väcker intresse ute i världen* **Kurs i resandets och turismens sociologi ges vid ÅA i Vasa – tematiska biämnet landsbygdsstudier omformat* **Landsbygdens ödesfrågor diskuteras på seminarium i Oravais* **Sydkusten söker projektchef för Produforum Åboland* **Årets fjärde nummer av Maaseudun kehittäminen Utiskirje*

Cit: ***”Men då det gäller en hållbar framtid borde vi satsa på att fokusera på våra svagheter. En kedja blir aldrig starkare än sin svagaste länk och det går inte att endast vara stark på ett område. Inom ekologi handlar det om en helhet.”***
Utvecklingschefen Olli Hietanen på Tulevaisuuden tutkimuskeskus som föreläste på Concordias 10-års jubileum i Jakobstad om ekologisk, social och kulturell framtid (Österbottens Tidning 4.11).

”Redan vid första anblicken ser man att landsbygden verkar må betydligt sämre i Umeå än någonstans i Svenskösterbotten.”

Torleif Westerholm som tycker att Umeåmodellen låter avskräckande. I debatten om kommunsammanslagningar har förespråkarna ofta hänvisat till modellen (Vasabladet 4.11).

”Efterfrågan på lokalt producerat livsmedel kommer sannolikt att öka på sikt.”

Tidskriften Forum för ekonomi och teknik som anser att det finns utrymme för både små- och storskalig produktion (Hufvudstadsbladet 30.10).

STÖRRE SAMARBETSOMRÅDEN FÖR KOMMUNERNAS
LANDSBYGDSFÖRVALTNINGAR

Statsrådet godkände 29.10 propositionerna med förslag till lagar om anordnande av landsbygdsförvaltningen i kommunerna, där de föreslagna lagarna skall bl.a. upphäva den gällande lagen om förvaltningen av landsbygdsnärings i kommunerna. Målet med

den nya lagen är att koncentrera uppgifterna inom landsbygdsförvaltningen till större samarbetsområden med minst fem anställda och i regel minst 800 lantbruksföretagare. Enligt regeringens proposition kan kommunen av välgrundade skäl avvika från samarbetsförpliktelsen när det gäller antalet lantbruksföretagare och personer som sköter uppgifterna, som skärgård eller långa avstånd i Lappland och Kajaland. På grund av särskilda geografiska omständigheter kan undantaget tillåtas fallspecifikt. Sedan förpliktas inte en enspråkig svensk kommun att samarbeta med en enspråkigt finsk kommun eller en kommun med finska som majoritetsspråk, ifall detta leder till försämrade tjänster. Genom omstruktureringen vill man svara på de utmaningar som den förändrade omvärlden medför och de krav som Europeiska gemenskapens lagstiftning ställer på ett förvaltnings- och kontrollsystem. Det gäller således att säkra en adekvat förvaltning av EG-medlen. För att få skötseln av uppgifterna i större enheter på ett kontrollerat och samtidigt effektivt sätt, förutsätts att kommunerna förpliktas att samarbeta. *Läs mer i pressmeddelandet (29.10) från jord- och skogsbruksministeriet som finns på ministeriets hemsida under adressen http://www.mmm.fi/sv/index/framsida/pressmeddelanden/091029_maaseutuhallinto_sv.html.*

KAN MAN MARKNADSFÖRA EN HEL REGION FRAMGÅNGSRIKT?

I en värld där platser och regioner konkurrerar med varandra om uppmärksamhet på en global marknad för att attrahera kapital och människor, blir en allt viktigare uppgift för kommunerna att utmärka sig och framstå som så attraktiva som möjligt, vilket uttrycker sig i att allt mer resurser och kraft läggs på platsmarknadsföring. Den har blivit ett populärt verktyg för att försöka sätta områden och orter på kartan för turister, företag och potentiella inflyttare. I dag finns knappt någon kommun i Sverige som inte har en strategi för profilering och marknadsföring av sig själv till omvärlden. Den huvudsakliga målsättningen för en platsmarknadsförare är att konstruera en så attraktiv image som möjligt, bl.a. genom att ersätta vaga eller negativa bilder som tidigare varit etablerade hos nuvarande eller potentiella invånare, investerare eller besökare. Den regionala konkurrensen sker på olika geografiska arenor, där både länder, regioner, kommuner och enskilda orter jämför sig med varandra i jakten på tillväxt. För att få regionalstöd för olika utvecklingsprojekt, måste en region lyfta fram sin potential till nytänkande, innovationskraft och framgång i sin ansökan om medel, vilket betyder att det är de potentiella vinnarna som gynnas i kampen om regionalpolitiska stödpengar. Platser som associeras med tillväxt, attraktiva boendemiljöer eller exklusiva turistupplevelser har ett försteg, jämfört med regioner som förknippas med utflyttning, industrinedläggning eller sociala problem. I platsmarknadsföringskampanjer och kommuners imageskapande knyts kommunens identitet ofta till en bredare regional identitet eller till en etablerad föreställning om ett område eller en ort som redan associeras med något positivt, exempelvis vacker natur, intressant historia eller storstadspuls. När det gäller marknadsföring av platser och regioner, så är kommunen en viktig aktör men ofta inte tillräcklig, utan en vanlig strategi bland kommuner som utarbetar marknadsföringsstrategier är att samarbeta med andra kommuner om exempelvis turistisk marknadsföring genom skapandet av olika regionala constellationer med en redan etablerad turistisk attraktionskraft, t.ex. Skärgården, Astrid Lindgrens Småland, Höga Kusten, Siljansbygen, Västkusten etc. Fördelarna för en kommun att ingå i en större turistregion är inte bara en marknadsföringsprofil, utan även ett sätt att genom samarbete mellan olika regionala aktörer och företag skapa en starkare destination. Platser kan dock aldrig fogas in i samma mall för marknadsföring som den för konsumtionsprodukter, utan att göra våld på platsens mångfald och variation. Det finns alltid många versioner av platsers identitet och många olika sätt att beskriva en plats, vilket har sin utgångspunkt i olika människors och grupper erfarenheter och föreställningar. I samma veva måste en kommun idag hantera ett flertal olika regionala constellationer inom olika områden

för att vara med och konkurrera om attraktivitet på många arenor samtidigt. *Uppgifterna är från en artikel i Gränsbrytning – Nyheter om regioner och regional utveckling i Norden (16/2009), skriven av filosofie doktor Susanna Heldt Cassel som är lektor i kulturgeografi vid akademien för industri och samhälle vid Högskolan i Dalarna. Inlägget bygger på föreläsningen på Tillväxtverket 13.10, samt på kapitel i boken: Regionalpolitikens geografi av Andersson, Molina och Ek (red) 2007.*

BÅDE VEDKLYVAREN OCH TURISTEN BEHÖVS PÅ LANDSBYGDEN – FRAMTIDSSNACK PÅ HSSL:s HEMSIDA

”Turisten vaknar abrupt ur sin törnrosasömn när grannen tidigt en morgon klyver björkved för att täcka senhöstens och vinterns behov av ved i byn på fyra hushåll. Ljudnivån är för hög och turisterna klagar och ber att grannen ska jobba på dagen, inte på morgonen. Vems verklighet är den långsiktigt hållbara – skogsägarens som förser byn med ved för vinterns behov eller de som letar efter rekreation i en lantlig idyll?” Gästerna har köpt eller hyrt sina kortsiktiga boenden, medan vedklyvaren har investerat i skog, maskiner samt arbetstid, och skall leva av avkastningen som vedförsäljningen ger. Skillnaden är förutsättningarna: långsiktighet kontra kortsiktighet eller enkelt arbete kontra njutning. Behovet av tystnad och en verklighet präglad av produktion skapar lätt en konflikt. Men för att landsbygden skall utvecklas behövs en ekonomi som omfattar både gäster och lokala producenter, för både vedklyvarens arbete och turisternas ekonomi behövs, inte minst för att värna om lokal hållbar utveckling – veden som produceras lokalt ger värme och skänker en hög mysfaktor hos både de bofasta och turisterna. *”Frågan är hur turisternas behov kan möta den vardag och verklighet som vedklyvaren lever i och hur vedklyvaren ska kunna göra sitt jobb för att möta en lokal efterfrågan på närproducerat?”* Man kan heller inte bortse från att det finns en efterfrågan på vad landsbygden har att erbjuda bland kapitalstarka storstadsbor, vilket ger en viss värdestegring på fastigheter som kommer de bofasta till gagn på olika sätt. Å andra sidan innebär det även ett hot mot de mindre kapitalstarka, som skall överleva utifrån de ekonomiska förutsättningar vardagens arbete innebär. Höga fastighetspriser bjuder in till spekulation och rovdrift, vilket kontrasterar varsamhet och långsiktighet. *”Vem ska bo på landsbygden i framtiden och ansvara över det öppna landskapet; kommande generationer bofasta eller nya sommargäster?”* Man måste respektera att ekonomi ur ett producentperspektiv är något annat än en ekonomi i ett konsumtionsperspektiv och samtidigt acceptera att idag är båda starkt länkade till varandra. Tolerans och respekt för skilda förutsättningar och behov är ett första steg för en långsiktig hållbar utveckling på landsbygden. Det gäller att skapa förutsättning för nya generationer vedklyvare, att leva sida vid sida med turister och tillfälliga gäster. Visionen är att vedklyvaren kan börja sin morgon och att gästerna för stunden lägger ifrån sig morgontidningen, dricker sitt kaffe och lyssnar på ljudet av vedklyven, liksom tankar för dagen i radions P1. *Uppgifterna är från en debattartikel på Riksorganisationen HSSL:s hemsida för Framtidssnack (åsikter, tankar och debatter om nutid, framtid och utveckling) och finns på <http://www.helasverige.se/kansli/nyheter/debatt/>. Artikelskribenter är professor Peter Waara och landsbygdsutvecklare Jytte Rüdiger. Se även HSSL:s hemsida som förnyas som bäst, adress <http://www.helasverige.se/>.*

SKOLNÄTSPROBLEMATIKEN I YTR:s NÄTKOLUMN

Skolnätverken prövas hårt runt om i Finland och oftast är det byskolorna som hamnar i kläm. De har redan försvunnit från många kommuner eller blivit åtminstone indragningshotade. Det som inträffat, förorsakar naturligtvis motreaktioner och tvister, men leder inte till diskussion. Hörd enligt lagen kan till och med förekomma, men ofta hör man inte på. Men till demokratin hör att man ändå skulle diskutera sakerna, samt att man öppet söker nya och skapande

alternativ som grund för beslutsfattandet. För det finns knappast någon fördel för någon eller för någon verksamhet, genom att det bildas en klyfta mellan byn och kommunen, eller mellan föräldrarna, eller mellan barnen, eller mellan skolan och föräldrarna, för att inte tala om skolornas och byarnas interna konkurrens och byapolitiserande. I skoldiskussioner är klara spelregler med elevgränser och annat tillräckligt, och då man kommer överens om något, är det bra att hålla fast vid det. På detta sätt får man proklamerat arbetsro, vilket alla trängtar efter. Då man överväger inbesparingar, är utmaningen ur helhetssynpunkt, att hitta prislappen, ”siffervärdet”, för så många som möjligt väsentliga saker och värden. Lika omsorgsfullt bör man ta tag i extra utgifter, vilka uppkommer i säkerställandet för fortsättningen på en god undervisning. Med beaktande av det här och ett öppet räknande, får man slutsumman som man är i förståelse med. Den här summans storlek och förtecken dikterar sedan långt diskussionen. Det behövs öppenhet, diskussion, åhörande och samarbete. Man behöver finna alternativ, det andra bästa alternativet, anbud, motbud och kompromisser. Helheten skall ses i ett bredare perspektiv än den egna bakgården, och för den närmaste framtiden i ett längre perspektiv. Det är märkbart svårt att öppna beslut och skolor på nytt. Skolor kan nog fortfarande indras, men på goda grunder – inte bara för säkerhets skull. *Texten Mitä tänään kouluverkkoon jäi för november månads nätkolumn, har skrivits av FD och planerare Sami Tantarimäki vid Åbo universitets fortbildningscentral och forskningen Alakoulusta ale-kouluksi? Hela texten finns på Landsbygdspolitikens samarbetsgrupps (YTR:s) hemsida på http://www.maaseutupolitiikka.fi/tiedotus/verkkokolumnit/sami_tantarimaki_mita_tanaan_kouluverkkoon_jai.html.*

FINLANDSSVENSKA LANDSBYGDSRIKSDAGEN BÖR BLI BYARNAS PARLAMENT! – NÄRDEMOKRATIN UNDER LUPP 2010

På finlandssvenskt håll finns en tradition från år 1990 att samlas till landsbygdsriksdagar. Den första landsbygdsriksdagen i Vörå byggde på arbete i studiecirkelar med att ta fram utvecklingskrav för landsbygden. De senare landsbygdsriksdagarna har inte lika tydligt varit inriktade på att föra fram byarnas åsikter, utan de har mera haft karaktären av seminarier eller storsamlingar, än ett redskap för demokratin. Nu är tiden inne att landsbygdsriksdagarna åter får göra skäl för sitt förpliktigande namn och bli byarnas parlament! Detta skulle ske så att landsbygdsriksdagen görs representativ för byarna i Svenskfinland, vilket betyder att varje by har möjlighet att skicka en delegat till landsbygdsriksdagen. De regionala byaorganisationerna skulle få sända tre delegater. Alla intresserade från organisationer, projekt, företag, privatpersoner och myndigheter är givetvis fortfarande välkomna, men det är bara delegaterna som får ta ställning till de frågor som skall behandlas. Landsbygdsriksdagens program skulle syfta till relevanta ställningstaganden, vilket skulle innebära att de teman som tas upp, kommer att belysas av sakkunniga och utmynna i konkreta ställningstaganden. Det kan handla om krav som de finlandssvenska byarna ställer på myndigheter eller på beslut man fattar för egen del om hur den kommande verksamheten skall inriktas. Före ett bestämt datum innan landsbygdsriksdagen skulle byarna kunna föreslå frågor som borde behandlas av landsbygdsriksdagen. Ett exempel på en sådan fråga kunde vara: Hur skall förhållandet mellan kommunen och byn regleras när kommunerna i framtiden blir allt större? Vad gäller nästa års landsbygdsriksdag i Östra Nyland, så är nu platsen fastslagen. Det blir Haikko herrgård (http://www.haikko.fi/sv_SE/) i Borgå. Den elfte landsbygdsriksdagen 25-26.9.2010 kommer att hållas under temat *Stora kommuner, små byar? Närdemokrati under lupp!* Under dagarna diskuteras närdemokratins kräftgång i de allt större kommunerna genom att jämföra situationen i Sverige från 1960-talet och framåt med den finländska KSSR-processen och dess konsekvenser, både i stort och smått. *Måste vi alltid ta efter Sverige? Vilka lösningar finns det för att trygga närdemokratin i den nya kommunstrukturen? Kan en deltagande budget*

vara lösningen? Var hittar man kreativa lösningar, som politikerna skulle våga initiera? Har de nya organisationerna och medborgarrörelserna hittat lösningen? Landsbygdsriksdagen i Borgå kommer även att bli en mötesplats för byahövdingar, eller rättare sagt personer, som i sin närmiljö fungerar aktivt för bygdens och lokalsamhällets bästa. Byahövdingutbildningen har påbörjats på olika håll i Finland och den gemensamma träffen för de svenskspråkiga byahövdingarna sker under landsbygdsriksdagen nästa år. Det är byaombudet Mia Aitokari på Östra Nylands Byar rf som håller i trådarna för den finlandssvenska landsbygdsriksdagen 2010. Arrangör är Svensk Byaservice med Östra Nylands Byar som lokal huvudsamarbetspart och SILMU rf som medarrangör. En webbportal har nyligen öppnats under adressen www.landsbygdsriksdagen.fi. Den uppdateras med färska uppgifter vartefter.

Rapporten från landsbygdsriksdagen 2008 i Mariehamn finns på Svensk Byaservice hemsida som länkar under adressen <http://byaservice.web.mios.fi/document.asp?id=ox48ddfkuy0>.

LÄS ÄVEN DETTA

Bredbandsbeslutet på en megabits förbindelse åt alla finländare väcker intresse ute i världen

Beslutet om minst en megabits nätförbindelse åt alla finländare har väckt mycket intresse i internationella medier. Enligt kommunikationsminister Suvi Lindén har det, förutom den vanliga nyhetsservicen, dessutom kommit begäran om intervjuer från olika håll – från Colombias radio till Skottlands gaeliska TV-program. Den kända nätpublikationen The Huffington Post i USA rubricerade Finlands bredbandsreform som milstolpe, och i flera europeiska länder har frågan behandlats på viktigaste dagstidningarnas sidor, t.ex. i Storbritannien framhåller The Guardian och The Daily Telegraph Finlands bredbandsbeslut som reformvänligt, samt att landet är det första som i lag reglerar bredbandsförbindelsen som universell grundrättighet. Läs mer (på finska) i ett av kommunikationsministeriets pressmeddelanden från 30.10 som finns på <http://www.lvm.fi/web/fi/uutinen/view/949002>.

Kurs i resandets och turismens sociologi ges vid ÅA i Vasa – tematiska biämnet landsbygdsstudier omformat

Kursen *Resandets och turismens sociologi* (5 sp) inom valbara studier för ämnesstudier i sociologi vid Samhälls- och vårdvetenskapliga fakulteten vid Åbo Akademi (ÅA) i Vasa startar 4.11 kl. 13 vid Academill (A-huset, 2:a våningens videorum). Deltagande förutsätter att studeranden avlagt grundstudier i sociologi eller närliggande samhälls/humanistisk vetenskap. Den som inte är inskriven som studerande vid ÅA, kan anhålla om status som extrastuderande. *Intresserade kan anmäla sig snarast till landsbygdsprofessor Erland Eklund på e-mailadress Erland.Eklund@abo.fi.*

Vid ÅA i Vasa kunde man fram till våren 2009 studera samhällsvetenskapliga landsbygdsstudier genom att avlägga kurser på grundnivå, som tillsammans bildade det tematiska biämnet landsbygdsstudier (25 sp) . Kurserna byggde i de flesta fall på en sociologisk referensram, men de innehöll också avsnitt om europeisk landsbygdsutveckling och politik, samt social och ekonomisk historia. Dessa kurser är nu omformade och erbjuds som en del av kursutbudet på ämnesnivå inom sociologi.

Landsbygdens ödesfrågor diskuteras på seminarium i Oravais

Landsbygden förändras, servicen omstruktureras och försvinner längre bort, vissa näringar krymper medan andra växer, befolkningen åldras o.s.v. Dessa utmaningar står alla landsbygdskommuner inför, varav Oravais i Österbotten är en. *Men hur skall man klara ekonomin, sysselsättningen, demokratin och ett gott liv på landet och hur skall man gå till väga strategiskt, då man bor på landet och vill kämpa för ett gott liv med service,*

utkomstmöjligheter, inflytande över ens hembygd, god fysisk och social miljö? Vilka är redskapen? Talare under seminariet är ordföranden för Svenska Temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) Mats Nylund som öppnar tillställningen och pratar om *Landsbygdens utmaningar*, Oravais kommundirektör Markku Niskala som talar om *En landsbygdskommuns utmaningar*, samt professorn och generalsekreteraren i YTR Eero Uusitalo som tar upp *Landsbygden och kommunerna*. Oravaisborna och alla andra som är intresserade av landsbygdens framtid, önskas välkomna till seminariet som arrangeras av landsbygdsnämnden i Oravais och SveT och som hålls i Oravais i Årvasgården 10.11 kl. 18.30. Förhandsanmälan görs senast 5.11 till landsbygdsutvecklare Peter Backa på mobil 040 595 0444 eller på e-mailadress peter.backa@ssc.fi.

Sydkusten söker projektchef för Produforum Åboland

Sydkustens landskapsförbund söker en *projektchef* för Produforum Åboland som är ett samarbetsnätverk för kulturaktörer med regionala projekt i hela Svenskfinland. Sydkusten är huvudman för projektet, som sträcker sig över perioden 5.1.2010-31.12.2011. Det erbjuds ett intressant arbete inom den kreativa branschen, med huvudsaklig stationeringsort i Pargas. Till arbetsuppgifterna hör att bl.a. att starta upp och administrera projektet utgående från kulturfältets behov, bilda nätverk och koordinera kulturaktörer, planera och arrangera kompetenshöjande aktiviteter, informera och dokumentera, stöda sektoröverskridande samarbete och strategiskt kulturutvecklingsarbete, skapa hållbara strukturer för framtiden, samt främja kulturföretagande i regionen. Av den sökande förväntas lämplig utbildning inom området, erfarenhet av kultursektorn i regionen (erfarenhet av företagande är en merit), projekterfarenhet (gärna EU-projekt), initiativförmåga och entreprenörsanda, god samarbetsförmåga och förmåga att kunna arbeta självständigt, stresstålighet och villighet att resa i Svenskfinland. Ansökan skall vara Sydkusten tillhanda senast 6.11 per e-mail: helsingfors@sydkusten.fi. Mer information ger Agneta Eriksson på mobil 050 546 9299 eller Anki Hellberg-Sågfors på mobil 040 725 2495. *Platsannonsern finns under webbadressen http://www.sydkusten.fi/media/ProduForum_annons_till_webb_12_10.gif.*

Sydkustens landskapsförbund är en part i samarbetsorganisationen Svensk Byaservice. Övriga är Svenska Österbottens Förbund för utbildning och kultur och Svenska studiecentralen.

Årets fjärde nummer av Maaseudun kehittäminen Uutiskirje

Finska versionen av Svensk Byaservice Nyhetsbrev inom landsbygdsutveckling, *Maaseudun kehittäminen Uutiskirje*, har utkommit med fjärde numret för i år (inom kort på Svensk Byaservice hemsida www.bya.net, Östra Nylands Byar rf:s www.itukylat.fi och Järvi-Suomen kylät ry:s www.jasky.net). Byaombudet Henrik Hausen vid Järvi-Suomen kylät står för översättningen och urvalet från de svenska versionerna av Nyhetsbrevet.

Den som är intresserad av den finska versionen kan meddela namn och e-mailadress, samt namnet på det man representerar; t.ex. förening, organisation, arbetsplats o.s.v. till e-mailadressen kenneth.sundman@ssc.fi.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska Temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitikens samarbetsgrupp (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice

samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@ssc.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net. Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@ssc.fi. Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
